

Szlovák-magyar együttműködés két veszélyeztetett madárfajunk megőrzéséért

Sajtóközlemény

2022. március 24, Budapest

A kék vércse és a tűzok azon madárfajok csoportjába tartoznak, amelyet a szakértők legnagyobb aggodalommal figyelnek. Állományuk drámai mértékben csökkent az elmúlt évtizedekben bizonyos régiókban. Szlovák és magyar ornitológusok hosszú ideje együttműködésben dolgoznak mindkét faj populációjának megerősítésén, növekedésének elősegítésén. A „Steppe on border” LIFE projekt azon élőhelyek javítására összpontosít, ahol mindkét faj előfordul, különösen a határ menti régióban. A pályázat az Európai Unió támogatásával, 5 éves időtartamban valósul meg.

A kék vércse és a tűzok állománya az elmúlt 40 évben 30%-kal csökkent Európában, egyes régiókban pedig az eltűnés veszélye fenyegeti. Az élőhelyvesztés és alacsony szaporodási siker mindkét faj számára kritikus veszélyeztető tényező. Ezért a most induló Steppe on border LIFE projekt fő célja a tűzok és a kék vércse kedvezőtlen helyzetének javítása elsősorban az intenzíven használt mezőgazdasági területek gyepterületekké alakításával. Ez javítja mind a táplálkozás, mind a költés és fiókanevelés feltételeit.

A projekt Magyarországról és Szlovákiából 2 társfinanszírozó hozzájárulásával, 7 kedvezményezett közös munkájaként valósul meg Szlovákiában 1, Magyarországon pedig 4 különleges madárvédelmi területen 2022. február 1-től 2027. április 30-ig. A projekt logójának megtervezésére [nyilvános nemzetközi pályázatot](#) hirdettünk.

Szlovákiában a projekt tevékenységeit a Sysľovské polia különleges madárvédelmi területen hajtják végre, amely az ország utolsó ismert helyszíne, ahol mindkét faj rendszeresen előfordul.

A kék vércse már a kihalás szélén állt Szlovákiában, 2012-ben egyetlen sikeres költőpárt sem észleltek. Attól az évtől kezdődően azonban különböző természetvédelmi akciókat hajtottak végre a „Redfoot” LIFE projekt keretein belül, nagy sikerrel. A populáció mérete azóta is ingadozó. Míg 2019-ben 22 sikeres pár 74 fiókájának örülhettünk, 2021-ben már csak 14 pár sikeres költését észlelték 35 fiókéval.

Szlovákiában tűzok költést 2012 óta nem regisztráltak, kivéve 2018-ban, amikor 4 fészkelési kísérletet jegyeztek fel ismeretlen eredménnyel.

A Sysľovské polia különleges madárvédelmi terület 95%-ára jellemző az intenzív gazdálkodás, beleértve a növényvédő szerek és műtrágyák használatát. Ennek következtében mindkét madárfaj érzékenyen érintik a zsákmányállatok (különösen kistermetű rágcsálók és rovarok) korlátozott elérhetősége és a kedvezőtlen természetes szaporodási feltételek. A terület másik problémája a látogatók illegális belépése, ami zavarást okoz.

Körülbelül 112 hektárnyi területen jelentősen javulnak a feltételek a szántó gyep/ugarrá átalakítása révén. A célfajok számára biztonságos költést biztosítunk minden észlelt költési kísérletnél. Több mint 3000 fa és cserje ültetése kedvez a gerincteleneknek, az általános biológiai sokféleségnek, a vízvisszatartásnak és hozzájárul a természetes fészkelőhely-kínálat növekedéséhez. Különös jelentőséggel bírnak továbbá a közösségi érdekek és a természetvédelem összehangolását célzó intézkedések is a pályázatban.

Kontakt:

Lucia Deutschová, Raptor Protection of Slovakia, deutschova@dravce.sk, 0903 219 524

Jozef Ridzoň

Magyarországon tervezett tevékenységek

A Mosoni-sík különleges madárvédelmi terület jelenleg a Kisalföld egyetlen tűzok-élőhelye. A Natura2000 terület kijelölésekor ez a terület a faj legfontosabb élőhelyeként volt megjelölve. A jövőben megfelelő gyepgazdálkodás, illetve a megfelelő költő- és táplálkozóhelyek kialakítása elengedhetetlen a stabil populáció megőrzéséhez. A gyepek aránya jelenleg nagyon alacsony, 0–5 kék vércse próbál az intenzíven művelt szántóföldön zsákmányhoz jutni, a költési siker ezért nagyon alacsony (0-2 fióka/fészkek). A varjak gyérítése következtében a természetes fészkelési lehetőségek is erősen lecsökkentek.

A Fertő-tó különleges madárvédelmi területen is hasonló a területhasználat helyzete. Kék vércse hosszú ideig nem is költött a területen, vándorló egyedek azonban rendszeresen előfordultak. Az elmúlt 5 évben 1-8 párat észleltek. Megfelelő táplálkozó- és költőhelyek kialakításával rendszeres, stabil költőállomány alakulhat ki a területen.

A határ menti területeken a költési lehetőségek megteremtése érdekében a Fertő-tó és a Mosoni-sík különleges madárvédelmi területeken 100 költőláda kerül kihelyezésre. Ezen kívül a Sárvíz völgye és a Velencei-tó és Dinnyési-fertő különleges madárvédelmi területeken legalább 4 telepen további 200 költőláda kerül kihelyezésre a sikeres költés feltételeinek biztosítására, valamint a kék vércsék perempopuláció felé terelésének elősegítésére az alföldi magpopulációból.

A Fertő tó és a Mosoni-sík területén összesen 311 hektáron az invazív fajok, illetve az agresszív gyom- és cserjefajok eltávolítása után tervezett élőhely-helyreállítási munkák a tűzok és a kék vércse számára megfelelő költő- és táplálkozási helyeket alakítanak ki. A gyeprekonstrukción túl a gazdálkodókkal együttműködve, összesen 50 ha intenzív szántóterületen ugarsávok kialakításával szintén a megfelelő élő- és táplálkozóhelyek kialakítása a célunk.

A Mosoni-síkon Várbalog önkormányzata több rendezvényt is tart a magyar, osztrák és szlovák gazdálkodók számára a természetbarát mezőgazdasági gyakorlatok népszerűsítésére a megfelelő kezelés alatt álló területek növelése érdekében (workshopok, rendezvények és 50 facsemete elültetése és gondozása kék vércsék gyülekezőhelyein).

Kontakt:

Nyerják-Sümei Zsófia, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, redfoot@mme.hu, +3670/417-6819

További információk:

- A LIFE STEPPE ON BORDER – A tűzok és a kék vércse hosszú távú megőrzése a magyar-szlovák határtérségben (LIFE20 NAT/SK/001077) című LIFE pályázat az Európai Unió LIFE programjának támogatásával és az Agrárminisztérium társfinanszírozásával valósul meg.
- A [logópályázatra](#) érkezett nyertes design készítője szerződéskötést követően 400 € díjazásban részesül.
- A pályázat vezető kedvezményezettje és egyben koordinátora a Szlovák Ragadozómadár-védelmi Egyesület. A partnerség további tagjai Szlovákiában Pozsony Város Önkormányzata, a Szlovák Madárvédelmi Egyesület (BirdLife Szlovákia) és a Szlovák Állami Természetvédelmi Hatóság, Magyarországon pedig a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság és Várbalog Község Önkormányzata.